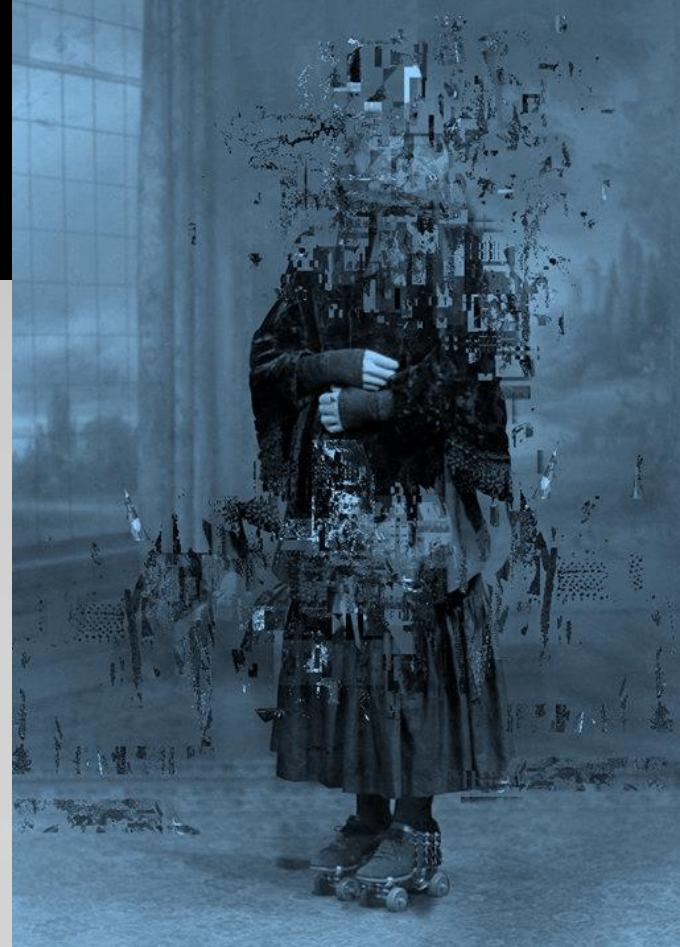

LOVE
HYBRID

IPARTANSZÉK

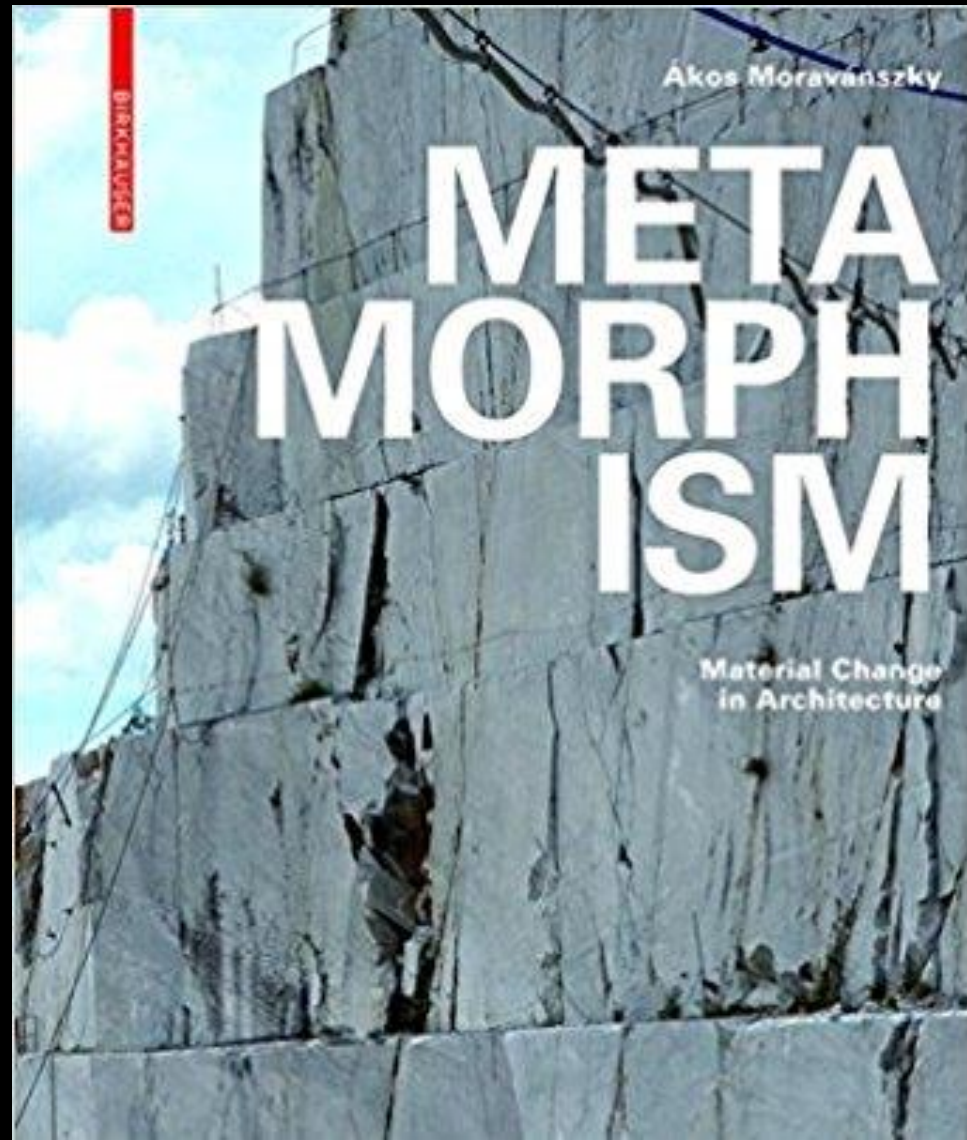
Napjainkban folyamatosan vita van arról a társadalomtudósok között, hogy valódi paradigmaváltás-e, amit mostanában megélünk. A kérdés egyelőre eldöntetlen, de ettől függetlenül tény, hogy a digitalizáció eredményeképpen az un. hálózati társadalomban semmi sem marad ugyanaz, ami volt, minden átalakul körülöttünk. Ami esetleg változatlan, arra is más szemmel, vagy más szemüvegen keresztül nézünk.

skating - Steve Mutter

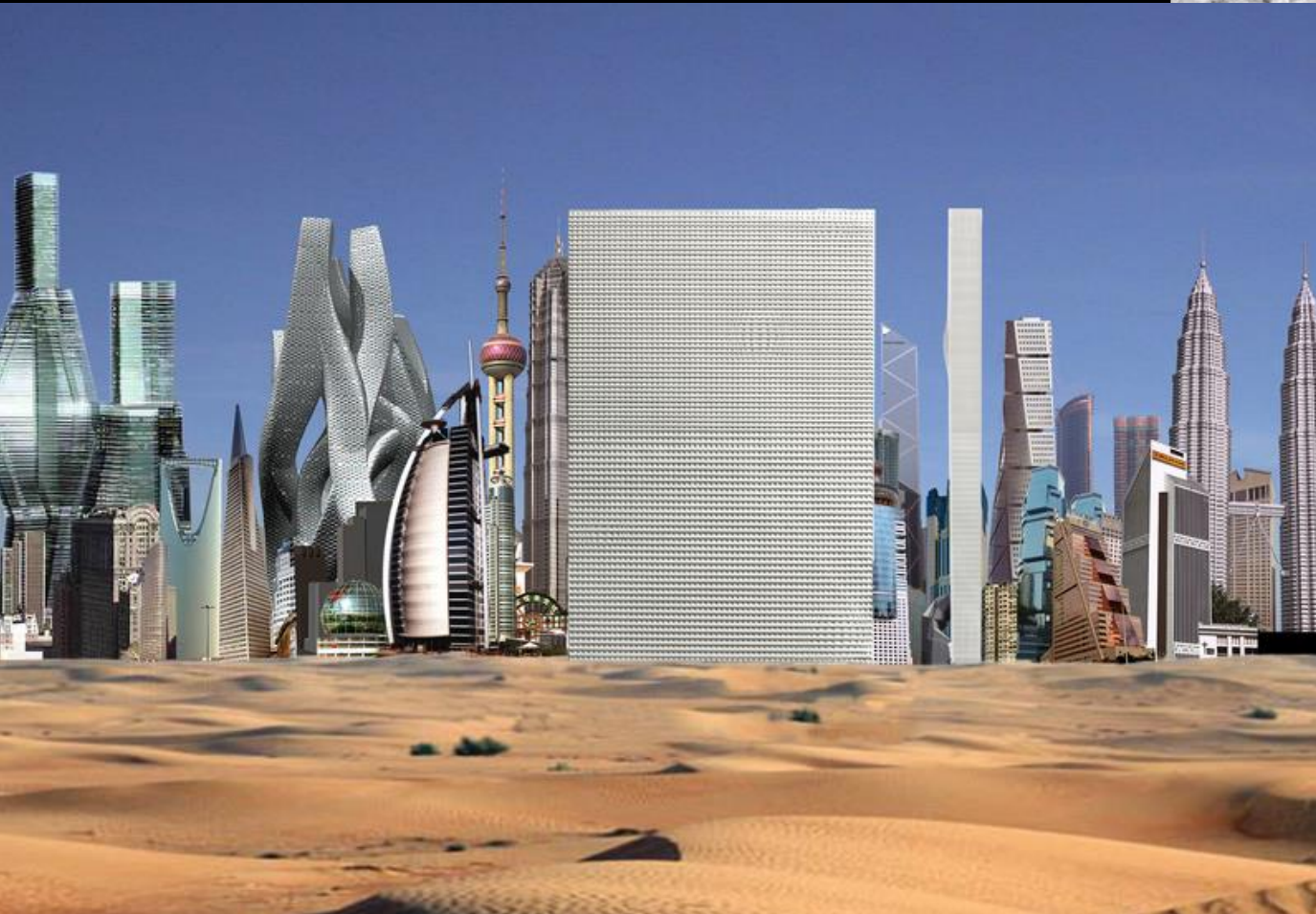
A folyamat sokrétű és természetesen kiterjed az építésre, építészetre is, még az olyan időtlen építőanyagok, mint a téglák sem változatlanok, lásd ebben a témában többek között Moravánszky Ákos professzor *Metamorphism* című, nemrég megjelent könyvét (alcím: *Material change in architecture*).

A középkori fallal körülvett város maga volt a hibrid entitás funkcionális szempontból, a rendelkezésre álló rendkívül szűk helyen a teret teljesen kitöltötték és minden keveredett mindennel. Később a városfalak elvesztették védő szerepüket, kinyíltak és évszázadok alatt kialakultak a modern nagyvárosok, amelyekben az ipari és mobilitási forradalmak után a különböző funkciók szétválasztása, elkülönítése vált jellemzővé. Ez elsősorban nem építészeti okokból történt, hanem gazdasági (például telekárak) és egészségügyi (járványok, szennyezés) okokból. Az így létrejött települések ma is létező problémáit jól ismerjük (léptéktől függően: sprawl, kiüresedett belvárosok, légszennyezés, jövedelmi különbségekből adódó szegregáció, stb.), és az is nyilvánvalónak tűnik, hogy a megoldást ezekre máshogyan kell keresnünk.

Kilkenny középkori városfalai
(grafika Philip Armstrong)

Dubai Renaissance (Dubai, OMA 2006)

Ennek a keresésnek a részeként értelmezhető a multifunkcionalitás „újráfelfedezése”, nem véletlen, hogy a figyelem ismét ezek felé fordult. Ilyen épületek régóta léteznek, de ezek jellemzően additív jelleggel foglalják magukba a különböző funkciókat. Tipikus példaként lehet említeni a bevásárlóközpontokat, legalábbis ezek közül azokat, amelyekben az épülettípust kitaláló Victor Gruen eredeti felvetésének megfelelően közösségi funkciók is megjelennek. De ide tartoznak azok a lakóépületek is (kondomínium), vagy idős otthonok, amelyek sokféle szolgáltatást – sport, vendéglátás, egészségügy, stb. – kínálnak, kombinálnak az ott élőknek egy-egy épületen belül, ezek azonban nem valódi hibridek.

Victor Gruen - Northland Shopping Center, Kulső Detroit, Michigan 1954

Az utóbbi években azonban meglepő, eddig elképzelhetetlen, komplexebb kombinációk tűntek fel, legtöbbször közösségi kezdeményezésre. Az ide tartozó kisebb, egyszerűbb épületeknél is jól megfigyelhetően erősödött a funkciók közötti interakció, a határok ezek között elkezdtek feloldódni. A genetika és autópár után az építészetet is elérte a hullám, hibrid épületek jelentek meg, amelyek eltérő szerepeket töltenek be az adott kontextusban, ahol létrejöttek de egységesen komplexebb működésűek, mint az elődeik. Jól érzékelhetően megindult nem csak az anyagok, de a hagyományos funkciók metamorfózisa is.

De mitől válik egy épület hibriddé? Mi különbözteti meg ezeket a multifunkcionális komplexumoktól?
Mit is jelent pontosan ez az átalakulás?

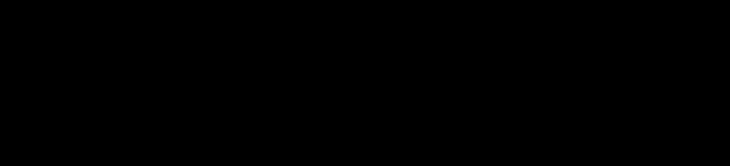

Downtown Athletic Club - Starret and Van Vleck 1930

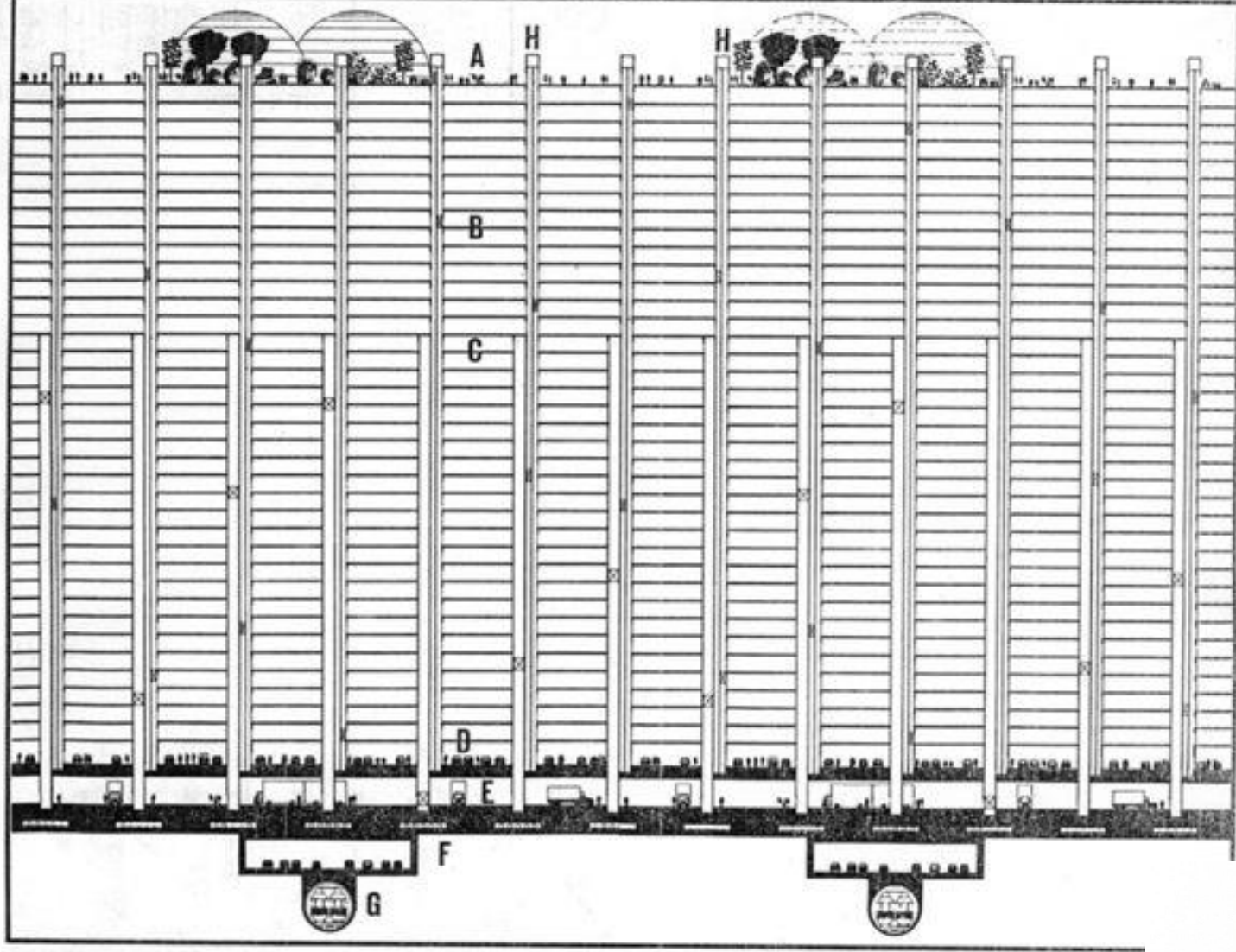
Fenton 3 csoportot különített el (fabric, graft, monolith hybrids), nyersfordításban ezek „szövetszerű”, „beoltott” és „monolit” kategóriáknak nevezhetők.

Fenton katalógusa véleményem szerint ma már inkább csak egy gondolatébresztő érdekesség, „első fecske”. Ennél talán közelebb visz bennünket a jelenség megértéséhez, ha felidézünk néhány XX. századi példát, megépült épületeket és fantáziaterveket egyaránt.

Rockefeller Center (NY, Raymond Hood 1939)

uno strato; B piani abitativi; C piani di servizi; D piano di circolazione del traffico; E arrivo macchinari; F servizio

NO-STOP-CITY (Andrea Branzi 60-as évek),

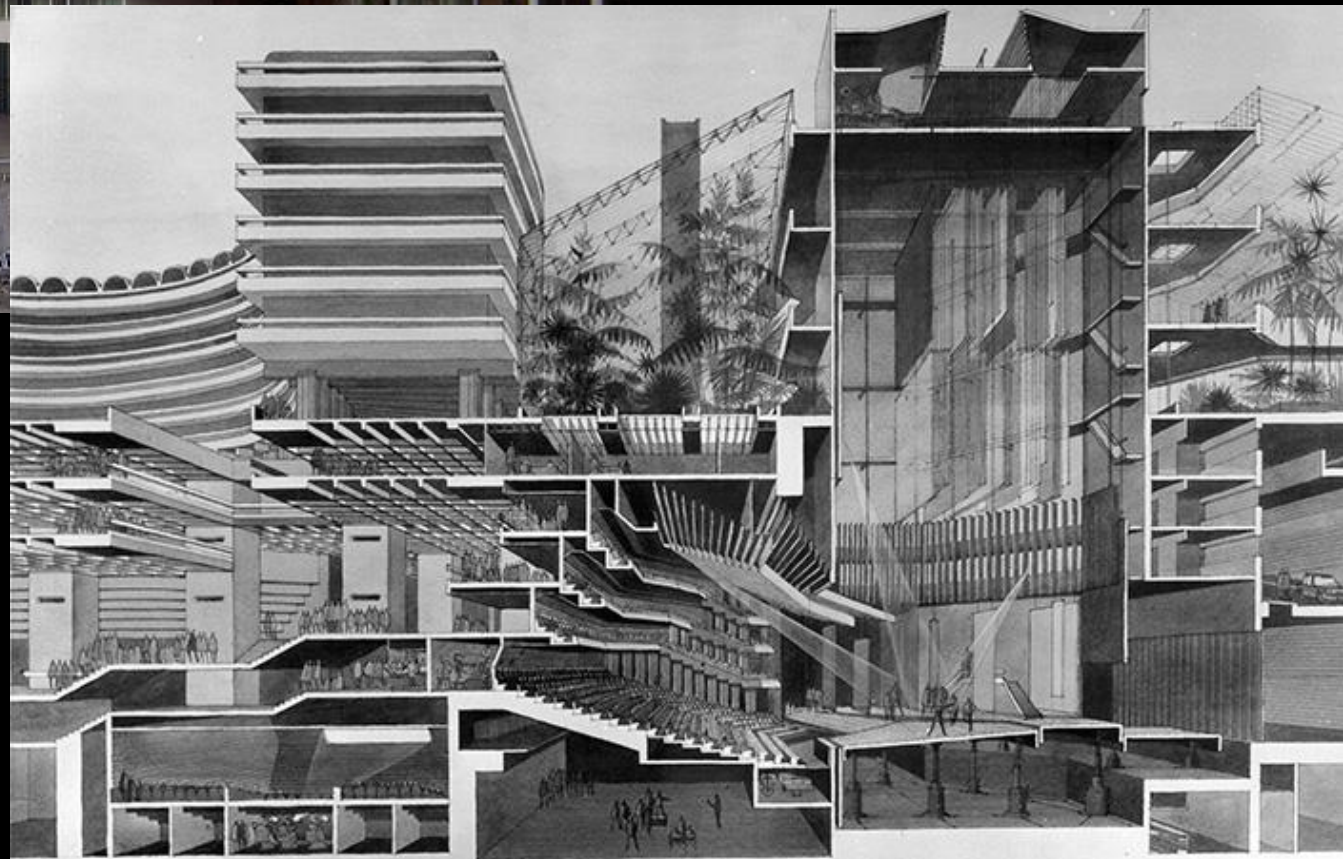

Free University Berlin (Candilis, Josic, Woods and Scheidhelm 1973),

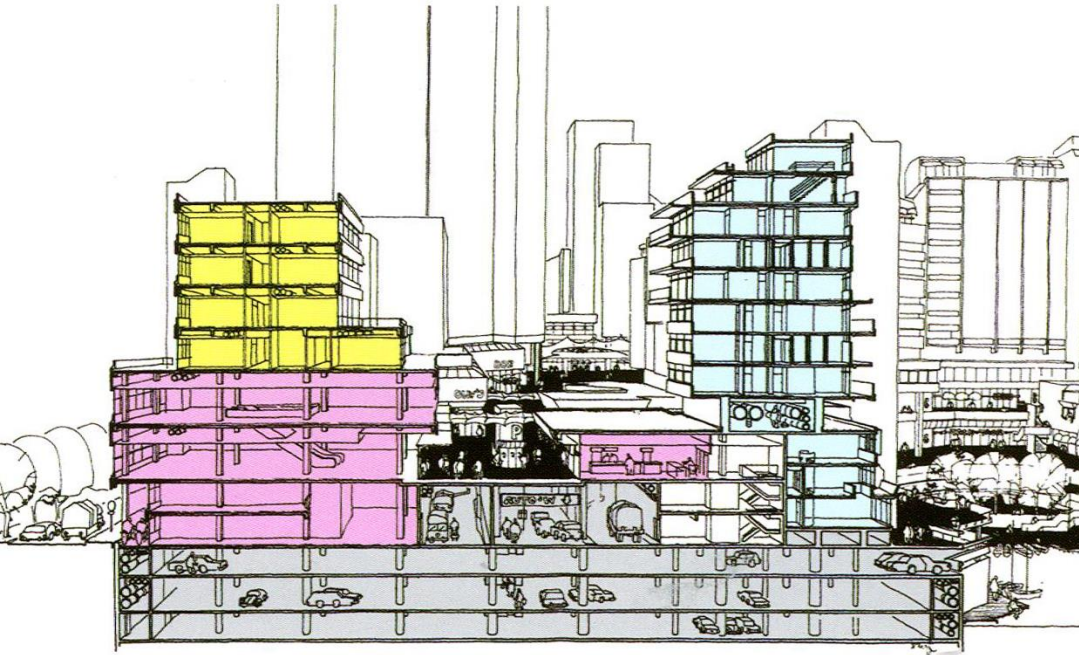

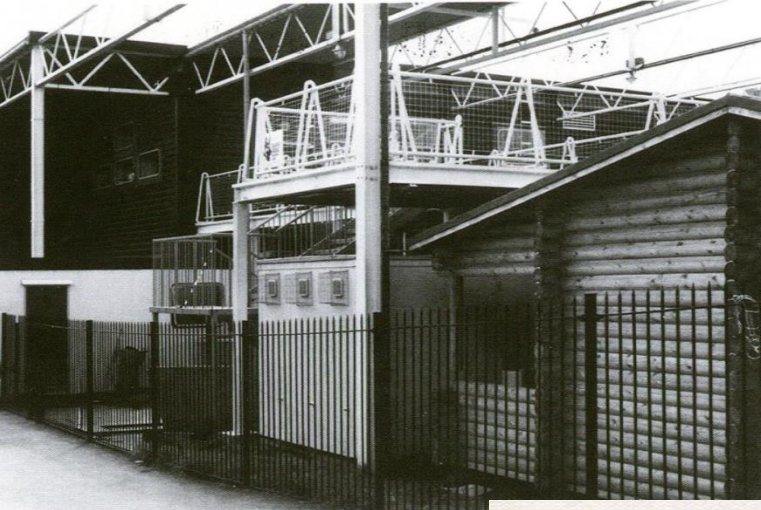
Barbican (London, Chamberlin, Powell and Bon 1982)

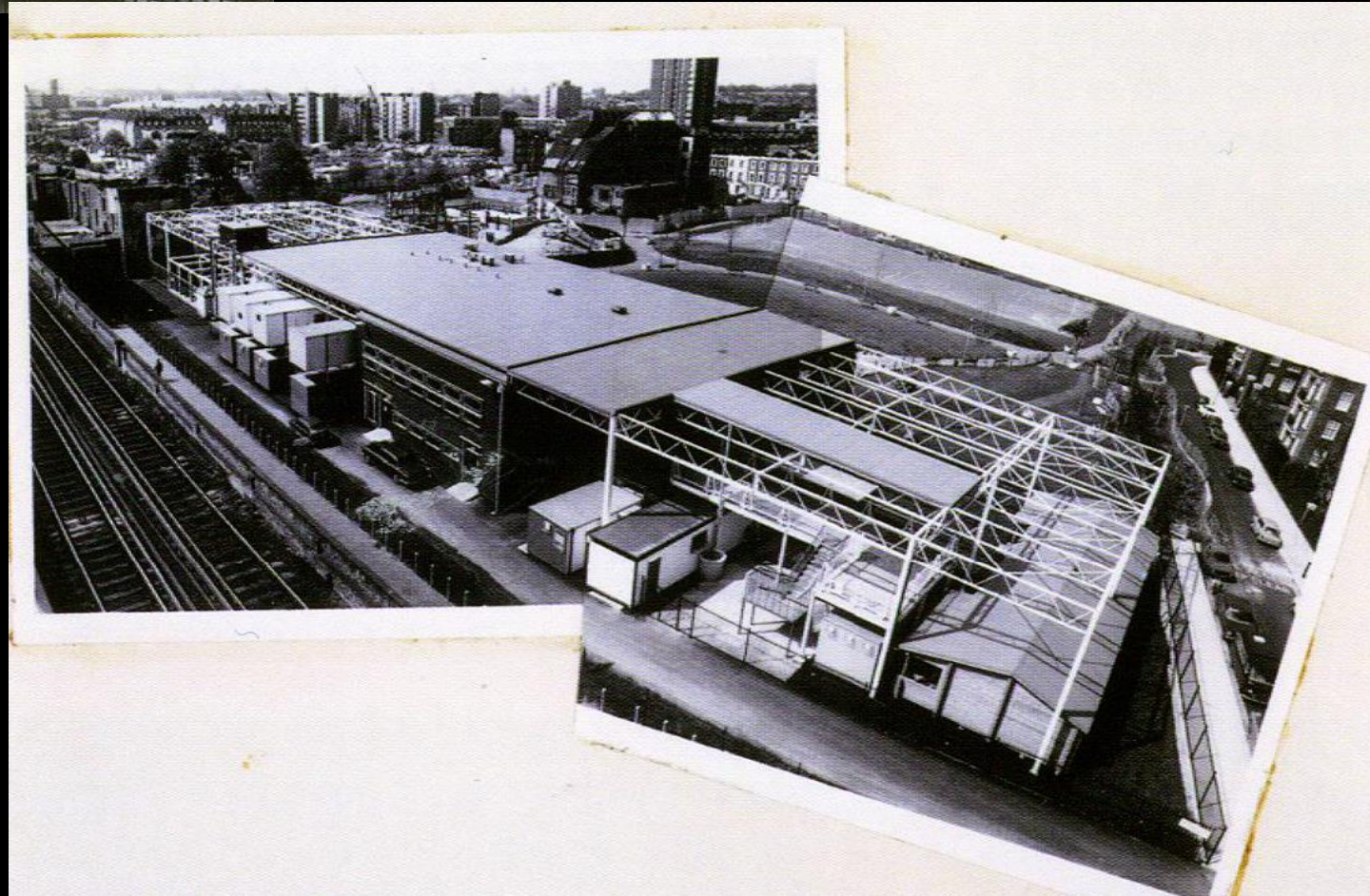
Ihme Zentrum (Hanover, Kloss, Kolb & Partners 1975)

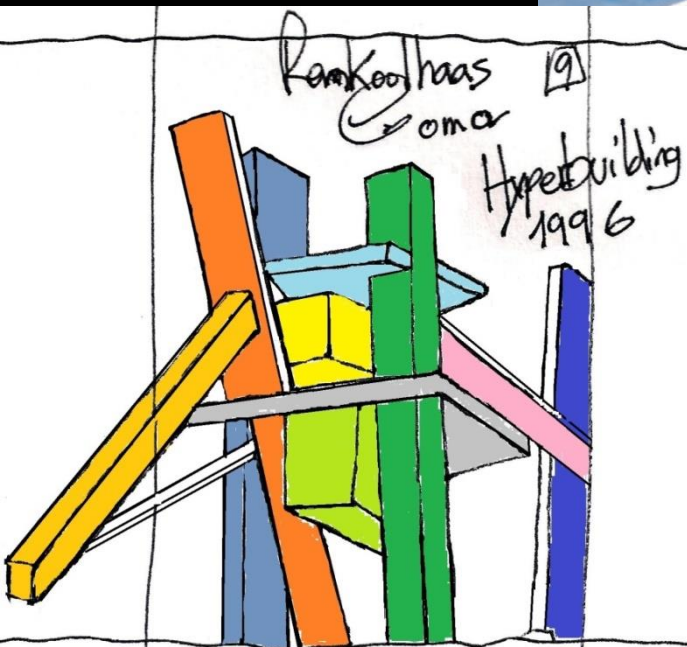
Kisebb városok ezek a városon belül, szinte kivétel nélkül LEGO logikát követő önálló entitások, egymásra pakolt vagy egymás mellé rakott elemekből, de az utolsó már akár hibridként is értelmezhető.

InterAction Centre (Cedric Price 1977)

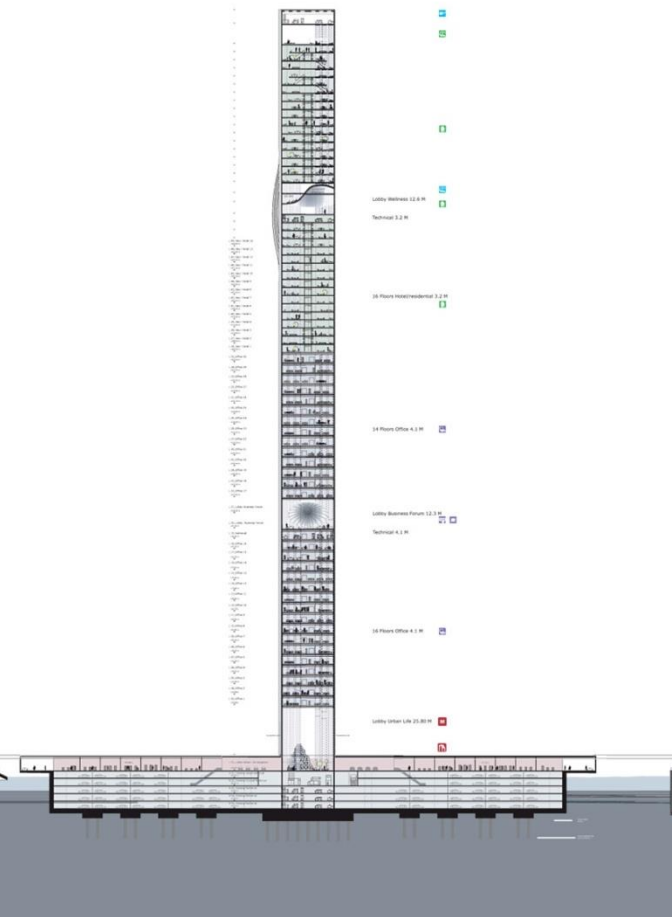

The Hyperbuilding (Bangkok, OMA 1996)

A fordulatot a múlt század utolsó évtizede hozza el, és ennek jelképe a The Hyperbuilding (Bangkok, OMA 1996) lehetne a maga 120 000! lakójával. Izolált, önálló város, a fallal védett középkori város utópikus utóda.

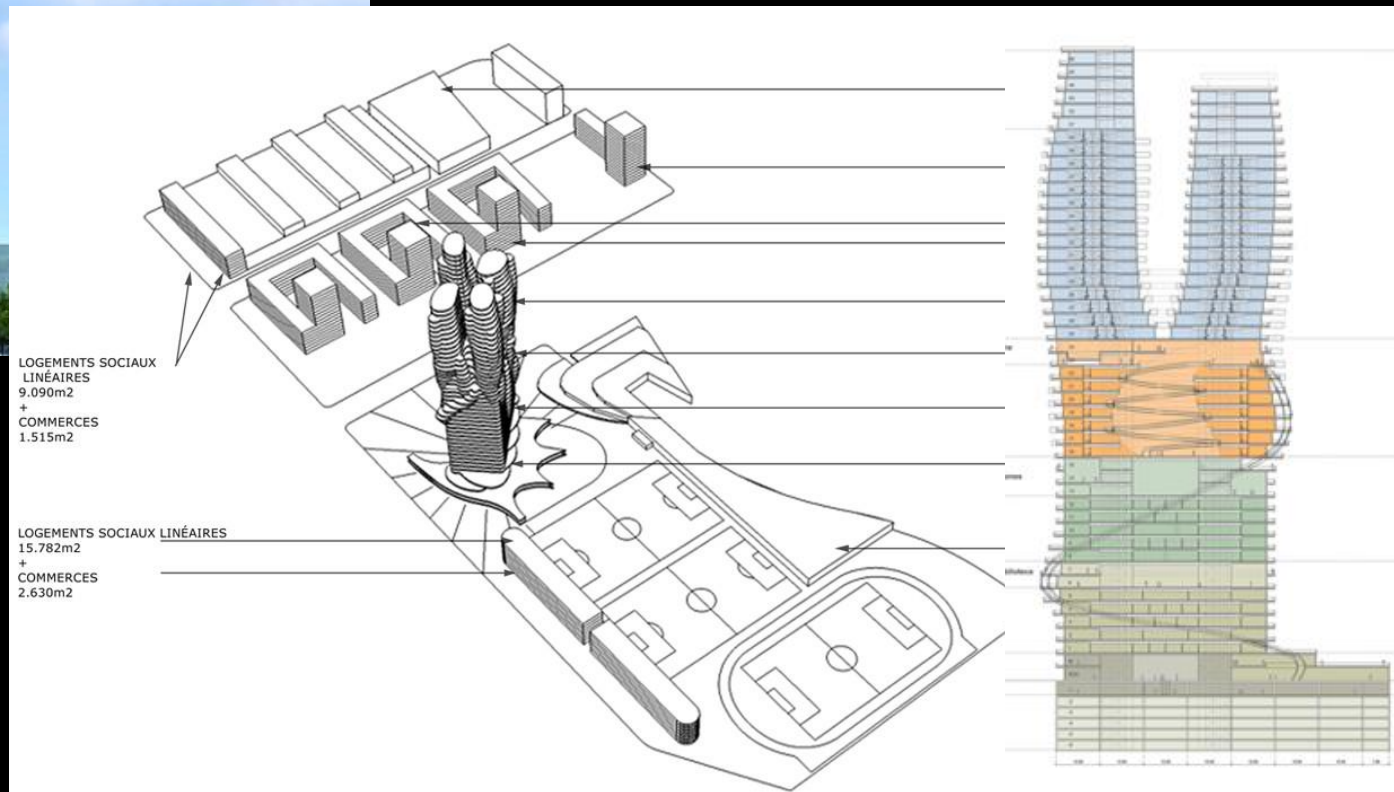
A századforduló utáni első évtized pedig elkezdi „termelni” az egyre összetettebb komplexumokat, amelyek jellemzően azért még „város léptékű” épületek és spekulatív jellegű fejlesztések.

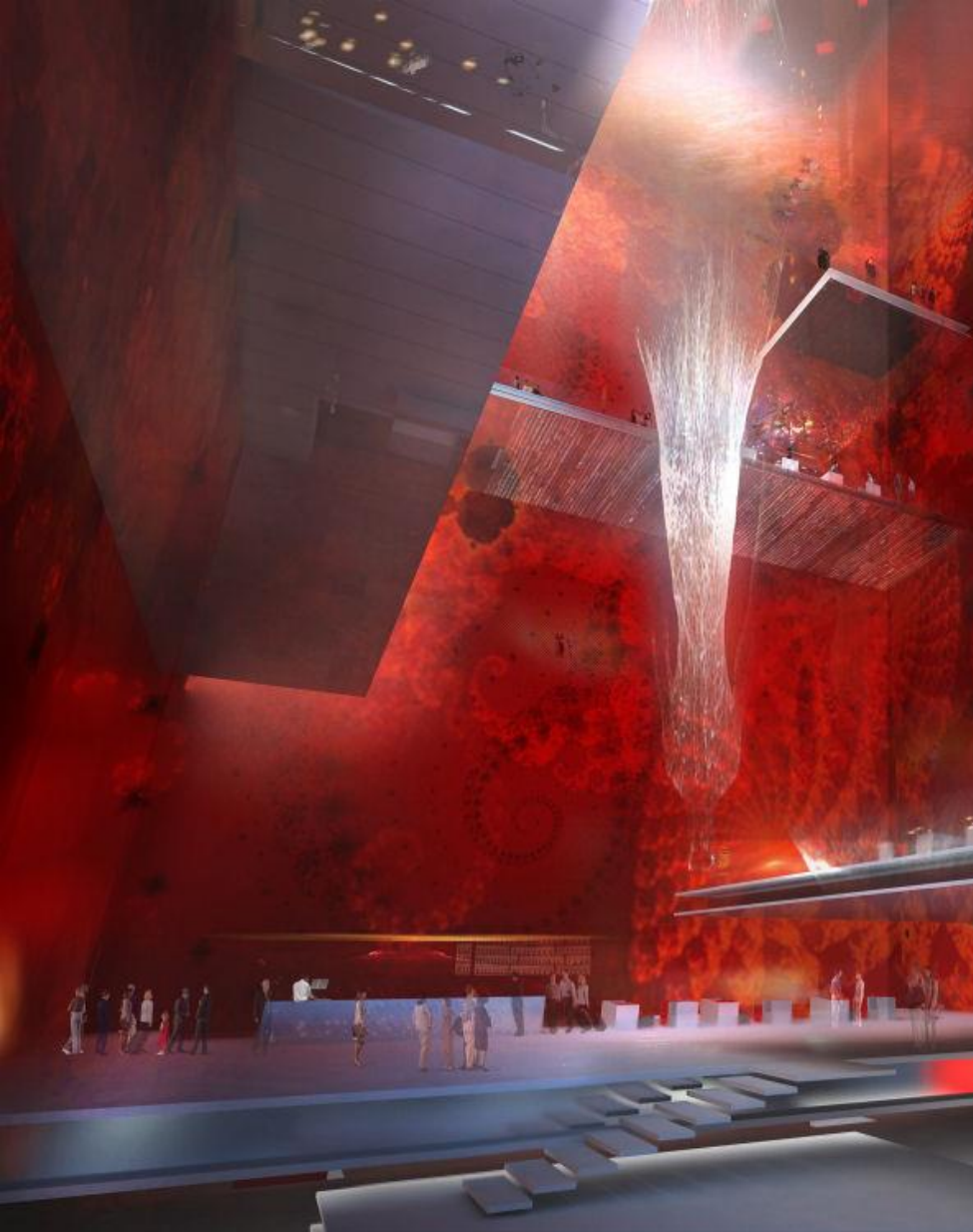

Dubai Renaissance (Dubai, OMA 2006)

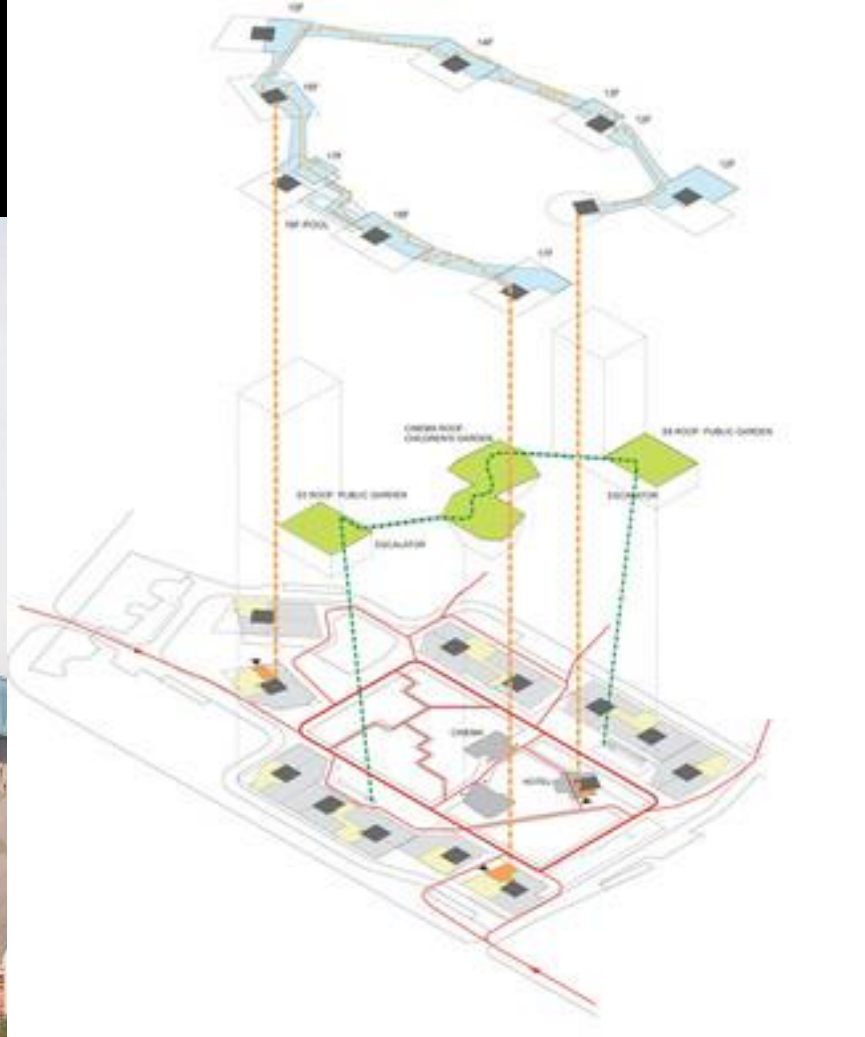
Tour Porte de la Chapelle (Párizs, Ábalos+Sentkiewicz 2007)

Tour Signal (Párizs, J. Nouvel 2008)

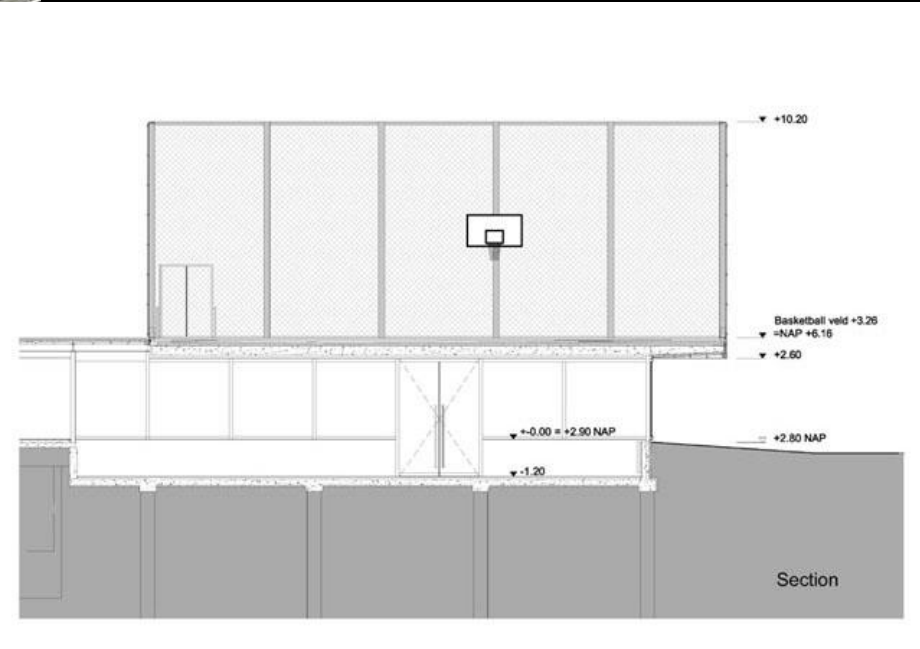
Linked Hybrid (Peking, S. Holl 2009).

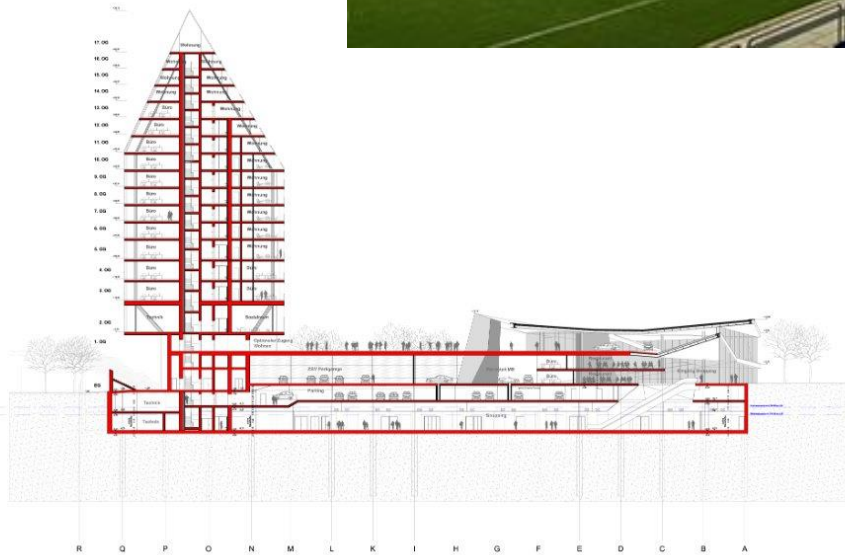

A következő fejezet pedig már az elmúlt pár év, amikor már nem a magántőke az egyedüli kezdeményező, sőt! A folyamat itt válik igazán izgalmassá, a korábban említett „metamorfózis” akkor indul be igazán, amikor a közösségi és magánérdek találkozik, egymásra épül és szimbiózisba lép. Innentől kezdve a nagy méret, vagy a nagyvárosi (kozmpolita) környezet már nem alapfeltétel, bárhol létrejöhetnek hibridek, amelyek többre képesek, mint a proto-hibrid multifunkcionális épületek. Már nem csak a funkciók keveredéséről van szó esetükben, hanem városszerkezeti szerepük is van, összekötnek, változást generálnak és „történeteket mesélnek”, vagyis identitást adnak egy-egy városrésznek.

Basketbar (Utrecht, NL Architects 2000)

St. Jakob park (Bázel, Herzog & de Meuron, 2008),

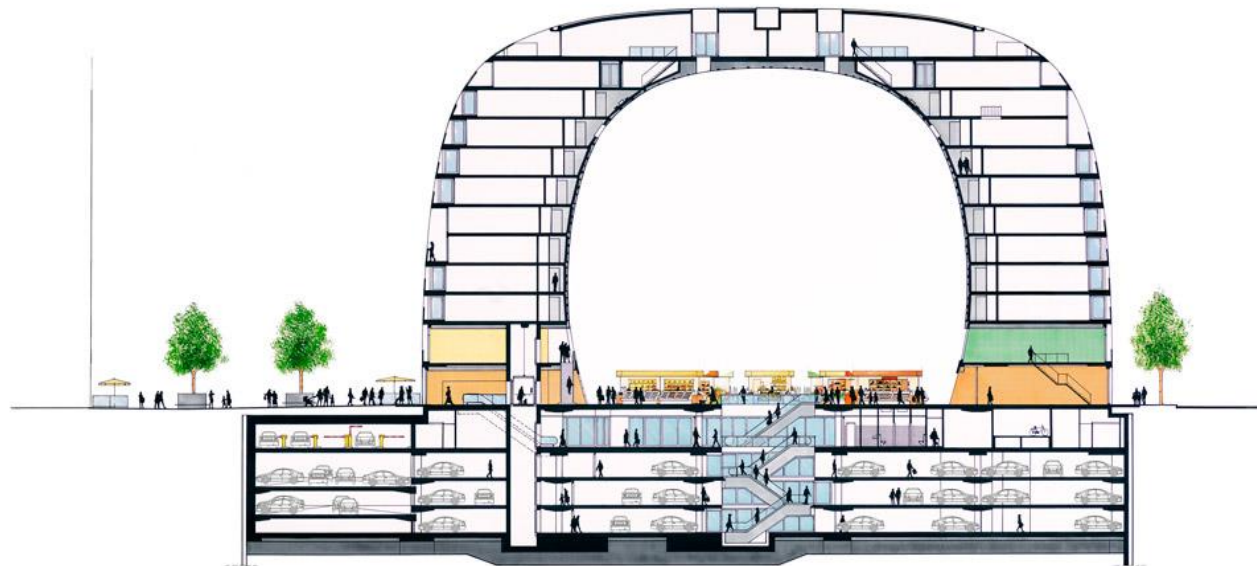

St. Jakob park (Bázel, Herzog & de Meuron, 2008),

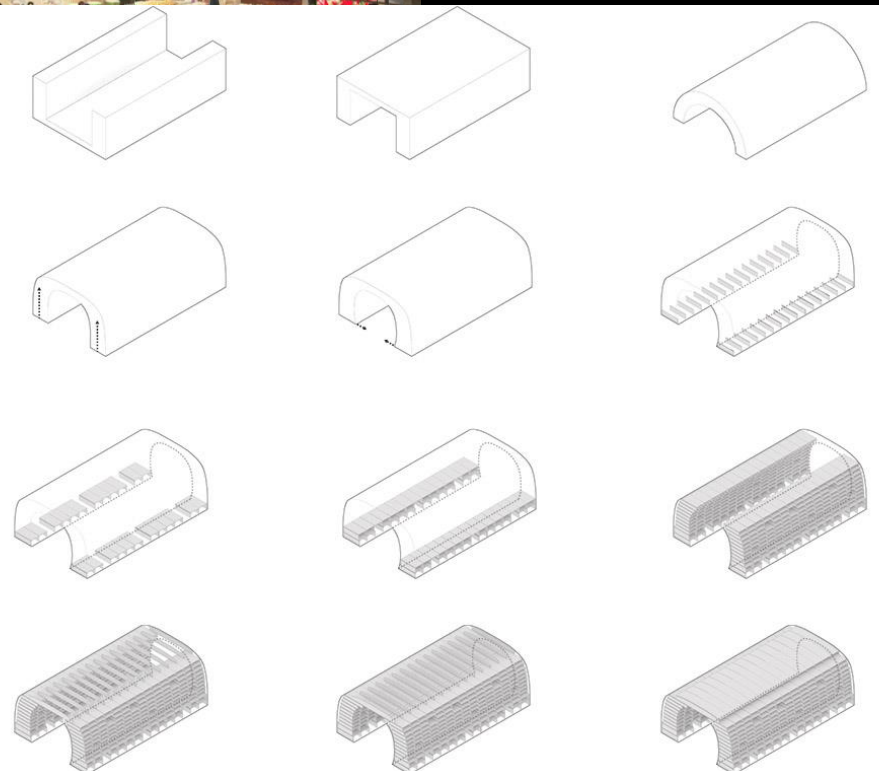

Vásárcsarnok lakásokkal (Rotterdam, MVDRV 2014)

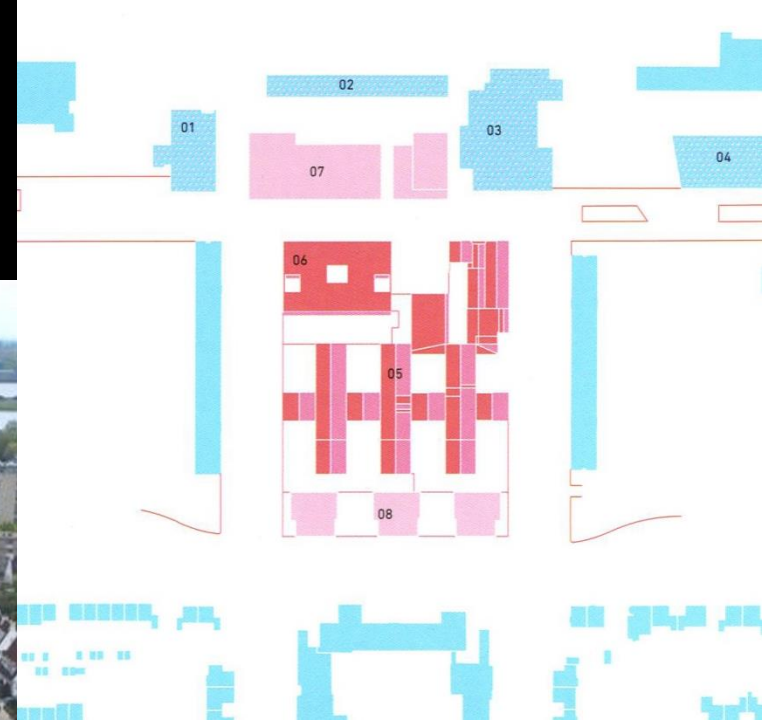

Vásárcsarnok lakásokkal (Rotterdam, MVDRV 2014)

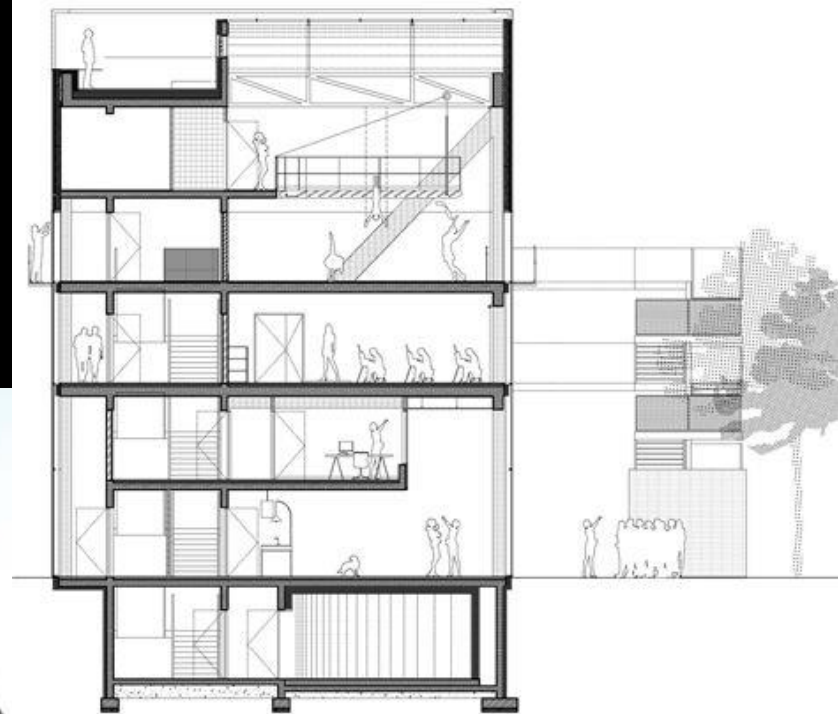
IGLO (Antwerpen, De Smet Vermeulen 2014,

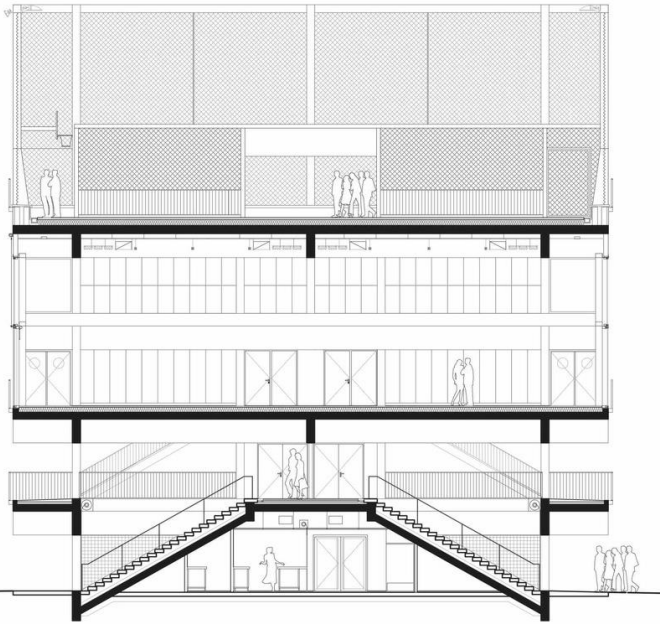

IGLO (Antwerpen, De Smet Vermeulen 2014,

Sport és kulturális központ (Párizs, Bruther 2014)

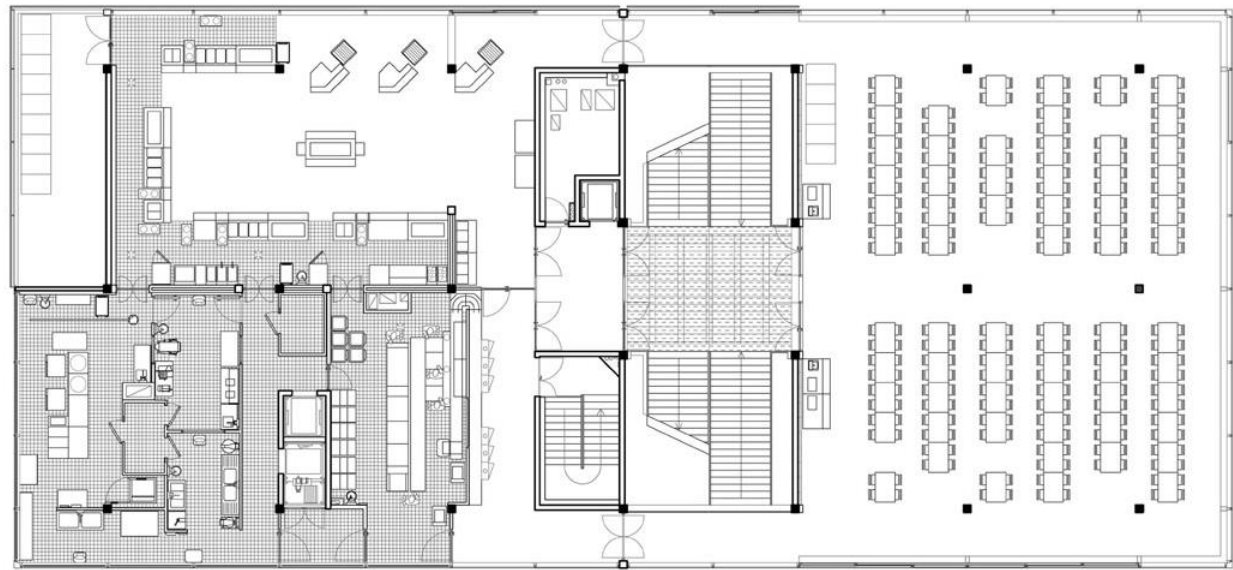

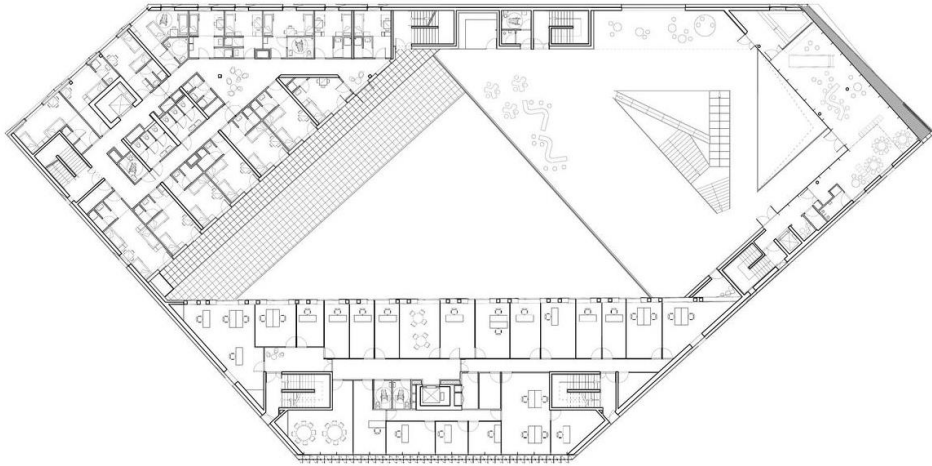
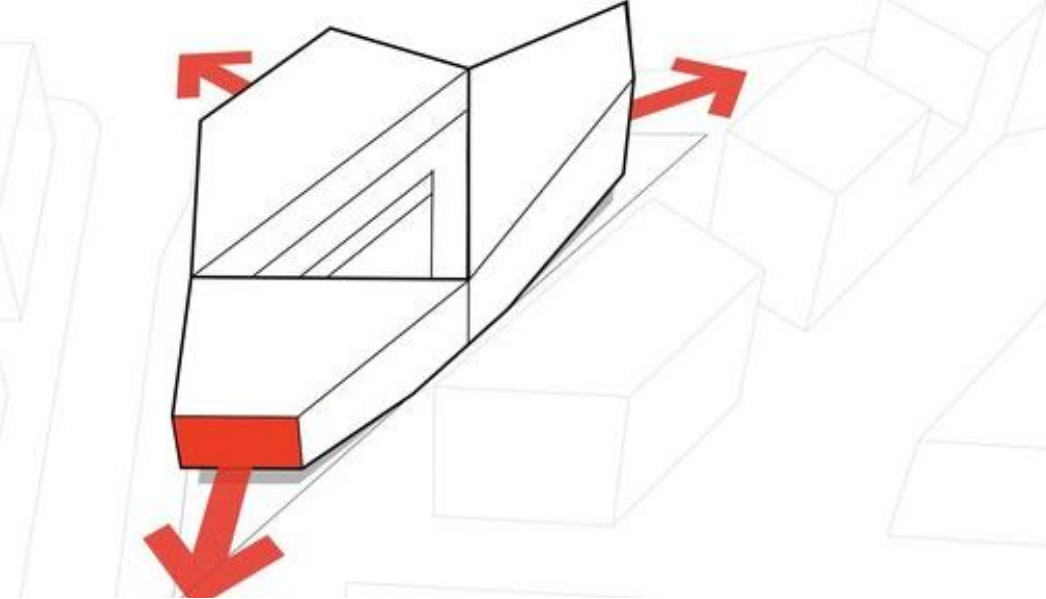
„Lieu de Vie közösségi kondenzátor” (Párizs-Saclay, Studio Muoto 2016)

*„Lieu de Vie közösségi kondenzátor”
(Párizs-Saclay, Studio Muoto 2016)*

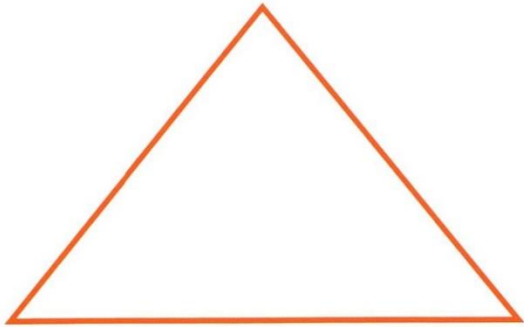

Maison Stéphane Hessel (Lille, JSD 2016)

A bemutatott épületek esetében a válogatás elve a sokszínűség volt, nyilvánvaló módon nem képvisel mindegyik kiemelkedő építészeti értéket. Különböző koktélok, eltérő logikával keverve, de egyaránt tanulságos példák.

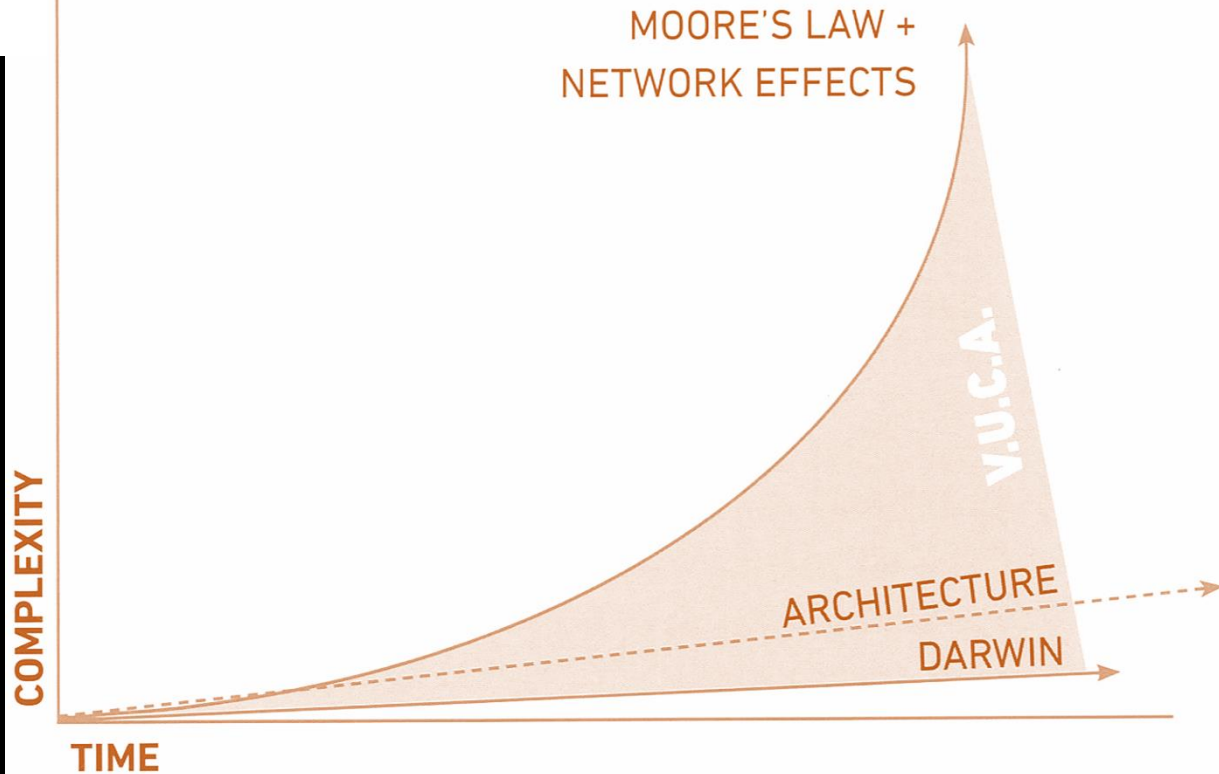
LEGIBILITY
~~FIRMITAS~~

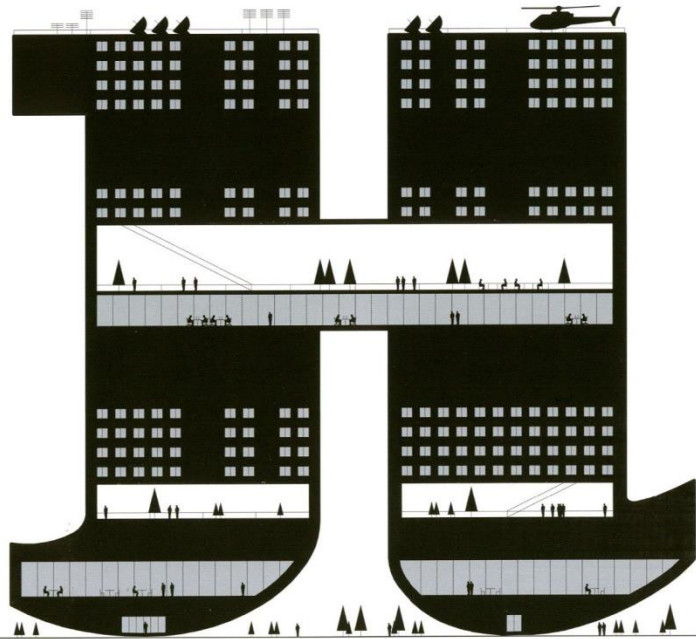
~~UTILITAS~~
COLLECTIVITY

~~VENUSTAS~~
AESTHETICS

A bennünket körülvevő világot talán olyan megfigyelések írják le legjobban, mint az un. Moore-törvény (1965), vagy a V.U.C.A mozaikszó (volatility – változékonyság, uncertainty – bizonytalanság, complexity – összetettség, ambiguity - kétértelműség), amely az üzleti életben, a döntéshozatalnál éppúgy kiindulási alap lett, mint napjaink furcsa háborúiban, a mögöttük meghúzódó hadviselési stratégiák megalkotásánál. MI építészek sem hagyhatjuk ezeket figyelmen kívül, már csak azért sem, mert – elnézést az olcsó poénért – mi is hibridek vagyunk (művész / mérnök).

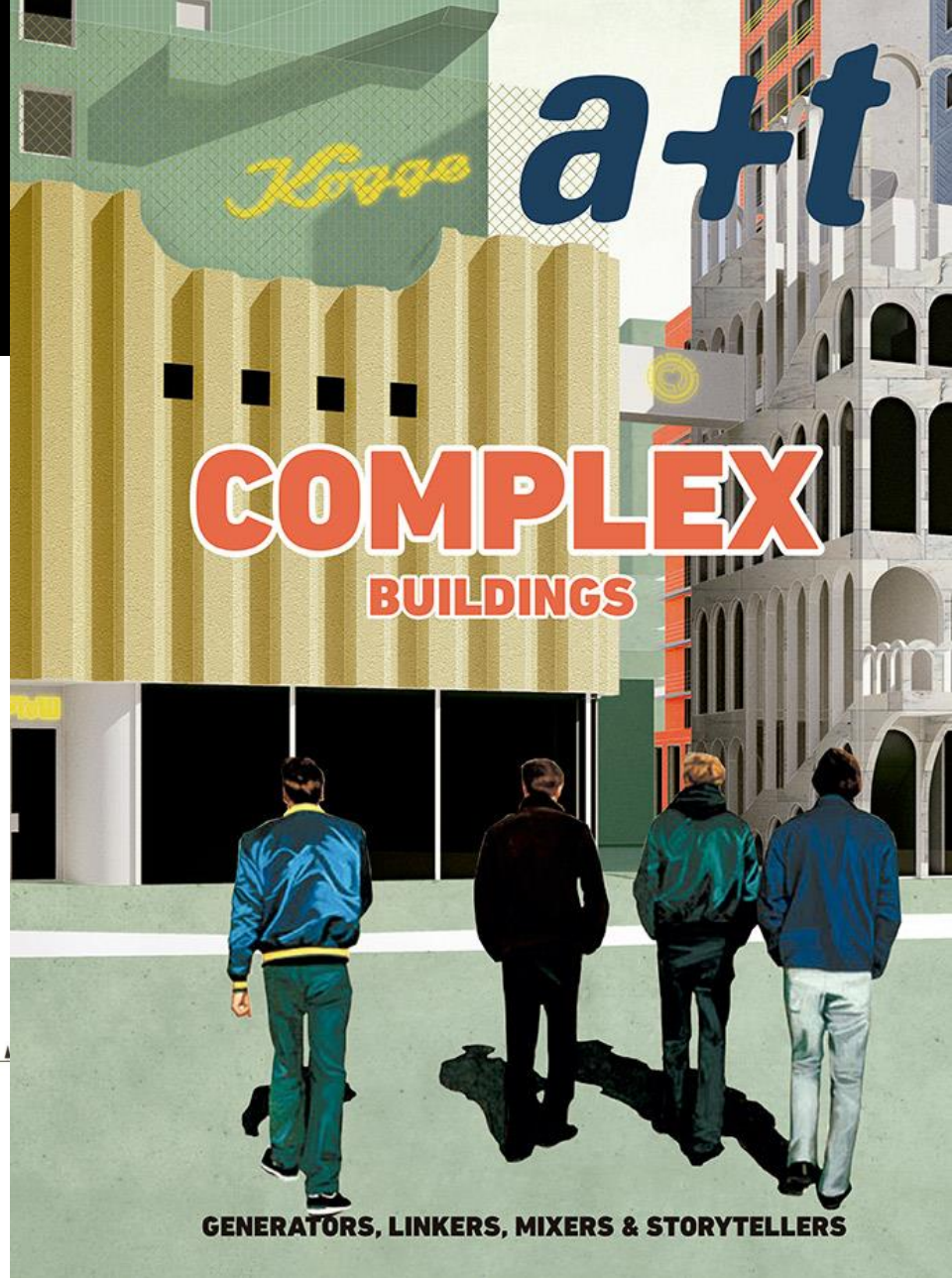
Az előadás az a+t research group This is hibrid és Complex buildings című könyveinek felhasználásával készült.

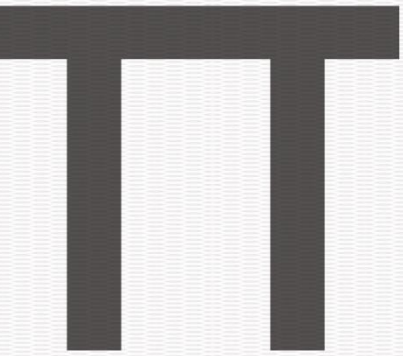
THIS IS HYBRID

An analysis of mixed-use buildings

Prologue by STEVEN HOLL

GENERATORS, LINKERS, MIXERS & STORYTELLERS

2018

HYBRID

A tematikus év során a funkció metamorfózisát, a hibrid épületek kialakulásának még csak részben feltérképezett folyamatát / jelenségét kutatjuk konkrét tervezési feladatok megoldásával. A tematikus év féléves lépcsői egymásra fognak épülni és a végén egy „kutatássá” állnak össze. A 70-es években különös „brigádok” alakultak a nagy állami tervező vállalatok berkein belül (Tégla Brigád, Vitruvius Brigád), természetesen ironikus felhanggal. Ezekre emlékezve, de nem nosztalgizva ebben a félévben

Hibrid Brigádként

fogunk működni, hogy együtt feltérképezzük a témában rejlő lehetőségeket, és megpróbáljuk megválaszolni a felmerülő kérdéseket.

A választott helyszín Gödöllő, a városon belül két területre koncentrálunk: a volt remízre és környezetére, illetve a Zombor utca Patak-tér és Munkácsy utca közötti szakaszára.

Gödöllő maga is értelmezhető, mint hibrid, hiszen több identitása is van. Beszélhetünk róla, mint kisváros, mint egyetemi város, mint a Grassalkovich-kastély városa, vagy mint a Budapest körüli agglomeráció része, egyes egységei pedig falusias karakterűek. Nem egyértelmű azonban, hogy ezek az identitások egymás mellett léteznek, vagy szimbiózisban. Mind a kettőre utalnak jelek, régi probléma például, hogy az egyetemisták nincsenek jelen a város életében, de a városias és falusias városrészek integrációja, összeszövődése helyenként már megindult.

A két akcióterületen bármilyen értelmes kombináció kidolgozható: például munkahely hibrid (co-working, mint kreatív tér, kb. egy helyi ARKT), közösségi hibrid (közösségi tér, kiegészítve üzletekkel vagy sporttal), művész hibrid (műtermek + közösségi alkotótér + munkahely, vagy vendéglátás), lakás hibrid (lakások + üzletek + sport) és ehhez hasonlók. A szintterület mérete érje el a 400 m²-t.

1. Művész hibrid:

lehetnek benne kiállítóterek (a tartozékokkal együtt: ruhatár, vizesblokk, stb.),
oktatótermek,
műteremek,
próbatermek,
műhelyek,
kávézó, stb.

2. Közösségi hibrid:

lehet benne fedett-nyitott tér (például könyvcseres piacnak),
e-olvasó,
klubterem(ek),
osztható nagyterem (tartozékokkal együtt),
bármilyen kis helyigényű kereskedelem,
bármilyen sport, aminek nincs bonyolult infrastruktúrája.

3. Lakás hibrid:

lehet benne bármilyen lakás (bér, szociális, de akár „flat share” is)
bármilyen kis helyigényű kereskedelem,
bármilyen sport, aminek nincs bonyolult infrastruktúrája.

4. Munkahely hibrid:

lehet benne co-working,
bármilyen bériroda,
oktatóterem,
próbaterem,
műhelyek,
étterem és kávézó, stb.

